

Lublin dnia 30 lipca 2023 r.

prof. ucz. dr hab. nauk prawnych Grzegorz Tylec
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Instytut Dziennikarstwa i Zarządzania
Katedra Języka, Retoryki i Prawa Mediów

Recenzja

osiągnięć naukowych dr Ewy Laskowskiej-Litak sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Postępowanie habilitacyjne. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2023.742 t.j. z dnia 2023.04.20) stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Sylwetka Habilitantki i ogólna charakterystyka jej dorobku naukowego

Pani Ewa Laskowska-Litak w 2011 r. uzyskała stopień magistra prawa broniąc pracę magisterską pt „*Odpowiedzialność za pośrednie naruszenie autorskich praw majątkowych*” (promotor: prof. dr hab. Ryszard Markiewicz, recenzent: prof. dr hab. Janusz Barta) na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego; W 2010 r. na tym samym wydziale uzyskała także dyplom ukończenia Szkoły Prawa Niemieckiego.

Habilitantka w 2013 r. uzyskała stopień Magister Legum (LL.M.), magistra prawa niemieckiego na Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg – die Juristische Fakultät broniąc pracę magisterską pt „*Umgehung technischer Schutzmaßnahmen im Urheberrecht. Umsetzung der Richtlinie 2009/29EG und die Auslegungsprobleme bei der Anwendung des § 95a UrhG*“ (promotor: prof. dr h.c. mult. Peter-Christian Müller-Graff, recenzent: dr Julia Lübke).

W 2015 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego uzyskała stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy doktorskiej pt „*Model ochrony prawnoautorskiej na tle procesu europeizacji prawa prywatnego*” (promotor: prof. dr hab. Ryszard Markiewicz, recenzenci: prof. dr hab. Aurelia Nowicka, prof. dr hab. Wojciech Kowalski).

W okresie od 16.10.2015 r. do 30.04.2017 r. Habilitantka zatrudniona była jako asystent a od 1.05.2017 r. do chwili obecnej jako adiunkt w Katedrze Prawa Własności Intelektualnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych Habilitantka opublikowała łącznie 34 prace naukowe na co składają się: 2 monografie, 10 rozdziałów w monografiach zbiorowych z czego 4 stanowią teksty współautorskie i 22 artykuły w punktowanych czasopismach naukowych z czego jedynie jeden to tekst współautorski. Zainteresowania naukowe Habilitantki koncentrują się w obszarze prawa autorskiego i praw pokrewnych. Jako osiągnięcie naukowe wymagane do wszczęcia postępowania habilitacyjnego Habilitantka zgłosiła monografię pt „*Pojęcie utworu w prawie autorskim*”, Warszawa 2022, wyd. Wolters Kluwer Polska, 795 s.; ISBN 978-83-8286-527-1 (druk), 978-83-8286-514-1 (ebook).

Ocena rozprawy habilitacyjnej

Wybór i sformułowanie tematu pracy

Jako rozprawę habilitacyjną Habilitantka przedstawiła monografię pt, „Pojęcie utworu w prawie autorskim”, Warszawa 2022, wyd. Wolters Kluwer Polska, 795 s. Temat rozprawy habilitacyjnej dotyczy zagadnienia na bazie którego zbudowana została konstrukcja obowiązujących przepisów prawa autorskiego zarówno w obrębie prawa polskiego, prawa UE oraz prawa międzynarodowego. W piśmiennictwie prawniczym już od wielu lat podnoszone są argumenty dotyczące tego, że kluczowe dla prawa autorskiego pojęcie utworu jest terminem niejednoznacznym, który może być interpretowany na wiele różnych sposobów. Spostrzeżenia te prowadziły do wniosku, że rodzi to niepewność w obszarze interpretacji przepisów prawa autorskiego gdyż pozwala sędziemu w swobodny sposób interpretować znaczenie tego pojęcia. Różnice w sposobie interpretacji pojęcia utwór jaskrawie są widoczne gdy porównuje się linie orzecznicze sądów różnych państw. Dodatkowo powszechnie przyjmuje się, że znaczenie pojęcia utwór w obszarze prawa autorskiego znacznie odbiega od znaczenia jakie nadaje się temu pojęciu w obszarze innych nauk lub w estetyce. Te wskazane wyżej sytuacje sprawiają, że termin utwór, którym posługuje się ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych w znacznej mierze odbiega od rozumienia tego pojęcia jakie reprezentuje większość społeczeństwa. Nie dziwi więc, że problem dotyczący prawidłowego zdefiniowania przedmiotu prawa autorskiego lub też przeddefiniowanie obecnie funkcjonującego pojęcia utworu stał się przedmiotem licznych badań naukowych zarówno w obszarze prawa polskiego jak też prawa państw obcych. W nurt tych badań wpisuje się rozprawa habilitacyjna Pani Ewy Laskowskiej-Litak. Recenzowane opracowanie jest jak się wydaje jednym z najbardziej obszernych i wielowątkowych opracowań dotyczących pojęcia utworu w prawie autorskim jakie powstało dotychczas w polskim piśmiennictwie prawniczym. Z tych też względów wybór tematu uznaję za istotny i uzasadniony i stwierdzam jednocześnie, że treść pracy zgodna jest z jej tytułem.

Nowość osiągnięcia naukowego i jego wkład w rozwój dyscypliny naukowej

Analiza dorobku naukowego Habilitantki wskazuje, że w jej dotychczasowym dorobku znajdują się liczne opracowania naukowe, które dotyczą zagadnienia objętego zakresem monografii habilitacyjnej. Są to:

- *Utwór czy utwory? Zasada jedności utworu a utwory hybrydowe*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej (nr 1/2022 s. 82-113);

- *Old Town Road of copyright's subject matter and aesthetics*, Journal of Intellectual Property Rights, nr 25 (3-4)/2020, s. 80-91;
- *Between Scylla and Charybdis: a comparative look at copyright's protected subject matter and the (CJ)EU harmonization*, Journal of Intellectual Property Law & Practice, 2019, t.14, nr 10, s. 761–770;
- *Prawnoautorski eksperyment Schrödingera: czy utwór można zdefiniować w ustawie? Uwagi na tle prawa brytyjskiego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej 2018, nr 3, s. 5-31;
- *Copyright as a service – a perspective on the axiological nature of the copyright system*, w: S. Frankel (red.), *Is Intellectual Property Pluralism Functional?*, Cheltenham (UK) 2019 (wyd. Edward Elgar Publishing), s. 267-288 (współaut. G. Mania);
- *Czy jest miejsce na harmonizację pojęcia utworu? Parę słów o orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*, Acta Iuris Stetinensis 2017, nr 2(18), s. 189-207;
- *Przedmiot prawa autorskiego - utwór a pojęcie oryginalności w prawie UE*, Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 1, s. 46-54.
- Fragmenty komentarza do prawa autorskiego pod red. R. Markiewicza: *Utwór (art. 1)*; w: *Ustawy autorskie. Komentarze*, tom 1; wyd. Wolters Kluwer, Warszawa,

Tematyka objęta tematem rozprawy habilitacyjnej była także wielokrotnie prezentowana przez Habilitantkę podczas wystąpień konferencyjnych. Zestawiając wskazane powyżej teksty publikacji naukowych z monografią habilitacyjną stwierdzić należy, że mimo, iż dotyczą one szeroko rozumianej problematyki pojęcia utworu w prawie autorskim, i część z nich jest cytowana w rozprawie habilitacyjnej nie są one w monografii powtórzone w jakimś znaczącym zakresie. Recenzowana monografia stanowi nie tylko pogłębienie ale również istotne uzupełnienie badań i wniosków tam zawartych. Jest rzeczą naturalną, że badaczka w swej monografii habilitacyjnej wykorzystwała swoje wcześniejsze badania dotyczące omawianego zagadnienia, odwołując się do nich i rozwijając je.

Mając na uwadze przedstawione we wstępie pracy tezy badawcze oraz szczegółowe pytania badawcze oraz zawarte na łamach rozprawy wywody, monografią habilitacyjną Ewy Laskowskiej-Litak uznać należy za oryginalny utwór, odmienny w stosunku do jej pozostałego dorobku naukowego oraz za osiągnięcie stanowiące znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej.

Cele badawcze i metodologia pracy

Głównym celem pracy, jak zostało to opisane w jej wstępie, było opisanie przedmiotu prawa autorskiego przez dookreślenie „relevantnych prawnie granic czasowych i miejscowych dzieła” oraz zaproponowanie nowego sposobu interpretacji pojęcia utworu. (s. 12).

Głównym założeniem recenzowanej rozprawy stało się twierdzenie, że „nie jest możliwe rozpoczęcie i porzucenie na analizie pojęcia utworu wyłącznie w kontekście normatywnym” (s. 20-21)

We wstępie pracy niestety nie zostały jasno sformułowane i wyodrębnione pytania badawcze na które, przygotowując rozprawę Autorka chciałby znaleźć odpowiedź. Analiza treści wstępu pozwala jednak czytelnikowi wyłowić z niego pytania badawcze na które Autorka szuka odpowiedzi w swej pracy. Należą do nich m. in:

- czy norma ustawowa kształtująca przedmiot prawa autorskiego ma charakter wtórny, czy pierwotny względem otaczającej nas rzeczywistości;
- jak identyfikowany jest utwór na gruncie nauk estetycznych;
- w jaki (konceptualny) sposób można rozważyć odróżnienie utworu od niechronionej idei oraz w jaki sposób można skonstruować regulację normatywną, aby możliwe było odróżnienie utworu od już istniejących artefaktów;
- jakie funkcje pełnić powinna strategia identyfikacji utworu w systemie prawa autorskiego i prywatnego.

W treści pracy, w podsumowaniu każdego z rozdziałów oraz w zakończeniu całej pracy odnaleźć można szereg interesujących wniosków, które potraktować można jako odpowiedź na pytania badawcze, które Autorka rozstrzygnęła na kartach swej rozprawy naukowej. Nie można twierdzić więc, że Autorka nie postawiła pytań badawczych skoro na kartach rozprawy dokonano na nie odpowiedzi. Niestety liczne pytania badawcze na które w swej pracy poszukiwała odpowiedzi Autorka nie zostały w sposób wyczerpujący wyliczone we wstępie pracy. Z korzyścią dla oceny warsztatu metodologicznego Autorki oraz z korzyścią dla całej książki byłaby bowiem nieco bardziej obszerna, zarysowana we wstępie syntetyczna prezentacja szczegółowych pytań badawczych, na które Autorka będzie poszukiwała odpowiedzi.

Zaskakującym rozwiązaniem jest to, że Autorka zdecydowała się już we wstępie pracy zaprezentować wnioski końcowe. Takie rozwiązanie w ocenie recenzenta burzy logiczny układ pracy. Nie bez powodu bowiem, powszechnie przyjęło się aby we wstępie pracy naukowej przedstawione były główne założenia badawcze i metodologiczne, główne tezy oraz pytania badawcze w zakończeniu zaś wnioski, które wynikają z przeprowadzonych na kartach rozprawy rozważań. W obecnym układzie pracy doszło do powtórzenia wniosków końcowych, które są obecne we wstępie oraz w zakończeniu. Porównując wstęp i zakończenie pracy zauważalne jest także powtórzenie dotyczące opisu poszczególnych głównych zagadnień, które analizowane były na kartach rozprawy. Zarzut, jaki można zgłosić

pod adresem Habilitantki to taki, że nie omawia Ona we wstępie swojej rozprawy stosowanych metod badawczych. W istocie jednak stosuje ich bogatą i zróżnicowaną paletę. Złożony i szeroki charakter problematyki objętej przedmiotem dociekań spowodował konieczność zastosowania takich metod badawczych, które spełniłyby postulat adekwatności, czyli doprowadziły do osiągnięcia zamierzonych rezultatów. W pierwszym rzędzie koniecznym okazało się zastosowanie takich metod, które mogłyby sprostać głównemu celowi pracy. Była to m. in. metoda historycznej, która zgodnie z założeniami, dostarcza prawu materiału do szerokiej generalizacji, starając się wskazać na genezę zjawisk, których skutki można zaobserwować w dniu dzisiejszym. W zakresie analizy tekstów normatywnych niezbędną okazała się cała paleta metod prawniczych. W pierwszym rzędzie należała do nich metoda egzegezy tekstu prawnego, Towarzyszyła jej także – o czym nie wspomniano ani we wstępie, ani w treści pracy – analiza lingwistyczna tekstu prawnego. Koniecznym było także odniesienie się do hermeneutyki prawniczej jako metody wyjaśnienia tekstu. Autorka zmuszona była także do posłużenia się metodą leksykalną, co wynikało z faktu, iż wykładnia językowa, zwana także semantyczną lub gramatyczną, uznawana jest, jak wskazuje się w literaturze za „królową” wykładni. W konstruowaniu pracy nie można było uciec od metody porównawczej, która pozwalała na eksplorację głębokich źródeł obowiązującego systemu prawnego, jak i wychodzących poza ten system i pozwalającej na doniesienie jego założeń do wzorców istniejących w innych systemach prawnych. Dopiero uważne prześledzenie treści rozprawy pozwala na skonstatowanie, że w istocie istnieje cały wachlarz metod badawczych, którymi posłużyła się Autorka w swej pracy.

Konstrukcja pracy oraz jej strona warsztatowa

Recenzowana rozprawa naukowa składa się z pięciu rozdziałów poprzedzonych wstępem, zwieńczona jest bibliografią. Przy czym ostatni rozdział piąty pełni funkcję zakończenia gdyż zawarte jest tam podsumowanie pracy. Rozdział I pracy dotyczy problemu referencyjności pojęcia utworu. W znacznej mierze jego treść poświęcona jest prezentacji dyskusji skandynawskiej dotyczącej sposobu pojmowania utworu w prawie autorskim. Rozdział II zatytułowany Estetyczne strategie identyfikacji utworu prezentuje analizę dwóch nurtów estetycznych: propozycji fenomenologicznego ujęcia dzieła sztuki złożonej i opisanej przez Romana Ingardena oraz współczesnych koncepcji estetyki analitycznej, inspirowanej koncepcją podobieństwa rodzinnego Ludwika Wittgensteina. Rozdział III zatytułowany Założenia koncepcyjne dla identyfikacji utworu zawiera analize problematyki identyfikacji oraz oddzielenia idei od utworu, odróżniania utworów od siebie oraz identyfikacyjnej roli

przesłanki twórczości. Rozdział IV zatytułowany Modele normatywne zawiera odniesienia do norm konstytucyjnych odnoszących się do przedmiotu prawa autorskiego oraz metod prawniczych identyfikujących utwór. Rozdział V zatytułowany Podsumowanie i propozycja strategii identyfikacji utworu zawiera podsumowanie przeprowadzonych na kartach rozprawy rozważań i przedstawienie własnych propozycji Autorki metod identyfikacji utworu w prawie autorskim.

Przechodząc do analizy konstrukcji pracy stwierdzić należy, że jej zaletą jest to, że Autorka przedstawiła referowaną problematykę szeroko. Główne założenie konstrukcyjne pracy, którym było oderwanie analizowanego zagadnienia od konkretnego systemu normatywnego pozwoliło Autorce nie ograniczać się jedynie do analizowania polskiej rzeczywistości ale w sposób uniwersalny odnieść się do problemów, które są wspólne dla wszystkich porządków prawnych w obszarze prawa autorskiego. Tego rodzaju założenie wymusiło szczególny sposób ukształtowania tematyki poszczególnych rozdziałów. Warto zwrócić uwagę, że recenzowana monografia powstała jako kontynuacja prowadzonych już od wielu lat badań Autorki dotyczących problematyki przedmiotu prawa autorskiego. Przyjęty w spisie treści układ poruszanych w rozprawie zagadnień obejmuje swym zakresem obszary, które nie zostały dotychczas dogłębnie przeanalizowane przez Autorkę.

Baza źródłowa pracy nie budzi wątpliwości, została przygotowana w sposób prawidłowy i zawiera szerokie odniesienia do literatury polskiej i zagranicznej oraz orzecznictwa sądowego. Nie mniej jednak jako mankament pracy potraktować należy brak przedstawienia w bibliografii zestawienia cytowanych w pracy aktów normatywnych oraz orzeczeń.

W pracy istnieje wiele odniesień do piśmiennictwa przedstawicieli nauki państw obcych. Te szeroko zakreślone badania, zawierające także aspekt prawoporównawczy znacząco wzbogacają wartość całego opracowania i dają asumpt do poszukiwań właściwego rozwiązania zagadnień prawnych na gruncie prawa polskiego

Jak wyżej wskazano, główne założenie konstrukcyjne pracy, którym było oderwanie analizowanego zagadnienia od konkretnego systemu normatywnego pozwoliło Autorce odnieść się do problemów, które są wspólne wszystkim porządkom prawnym w obszarze prawa autorskiego. Jest to ogromna zaleta recenzowanej pracy. Jej treść po przetłumaczeniu na dowolny język może być dystrybuowana w dowolnym kraju świata i stanowić przedmiot zainteresowania specjalistów z zakresu prawa autorskiego. Przyjęte założenie ma jednak także swoje minusy, przez to, że treść rozważań oderwana jest od konkretnego systemu normatywnego, po mimo wysokich walorów naukowych i poznawczych, jak można

przypuszczać, znajdzie ona nikłe przełożenie na praktykę prawa. Wydaje się, że zawarte w niej postulaty dopiero w przyszłości, po dostosowaniu do wymogów konkretnego systemu prawnego, będą mogły praktycznie oddziaływać na otaczającą nas rzeczywistość prawną. Jako cenne zwieńczenie przeprowadzonych badań ocenić należy zawarte w rozdziale V (oraz we wstępie) monografii wnioski zawierające, propozycje zmian dotyczących sposobu interpretacji pojęcia utworu.

Warto podkreślić, że strona formalna pracy nie budzi zastrzeżeń, monografia przygotowana została bardzo skrupulatnie, treść pracy w zasadzie nie zawiera błędów językowych i interpunkcyjnych, przypisy także przygotowane zostały w sposób wzorcowy.

Uwagi merytoryczne

Oceniając walor naukowy recenzowanej rozprawy w pierwszej kolejności z aprobatą podejść należy do głównego założenia konstrukcyjnego pracy jakim było oderwanie czynionych na kartach rozprawy rozważań od konkretnych rozwiązań normatywnych. Założenie to było możliwe do realizacji jak się wydaje jedynie przy założeniu, że istnieje ogólnie akceptowana przez społeczność międzynarodową idea ochrony prawnej twórczości autorskiej, która w różny sposób i z różnym skutkiem implementowana została do ustawodawstw krajowych. Zastrzec jednak wypada, iż przedstawiona powyżej główna koncepcja pracy może być akceptowana jedynie przez tych przedstawicieli nauki prawa, którzy z aprobatą podchodzą do filozoficznych koncepcji prawa naturalnego. Nie ma bowiem w mojej opinii innego wytłumaczenia niż koncepcje prawnonaturalne, aby akceptować prawo jako byt pozanormatywny i analizować pojęcie prawne jakim jest utwór w oderwaniu od systemów normatywnych. Na aprobatę zasługuje cel jakim było podyktowane wskazane wyżej założenie, którym było „wyprowadzenie rozwiązań lub założeń dla narzędzia, którego identyfikacja pozwalałaby na jednoznaczną kwalifikację elementów chronionych (utworu) i odróżnienie ich od elementów niechronionych przez system prawny” (s. 724).

Odnosząc się do wniosków końcowych do jakich doszła Habilitantka w swej rozprawie w pierwszej kolejności w mojej opinii zgodzić należy się z twierdzeniem, że obecnie funkcjonujące w przepisach prawa modele definicyjne nie prezentują wystarczającej metody dla identyfikacji przedmiotu prawa autorskiego. Jako cenne poznawczo dla polskiej doktryny prawa autorskiego uważam zreferowanie na kartach rozprawy poglądów wyrażonych w ramach tzw. dyskusji skandynawskiej dotyczącej sposobu rozumienia pojęcia utworu, aczkolwiek zgadzam się z Habilitantką, że poza tym, że identyfikują problemy

związane z interpretacją pojęcia utworu to nie wnoszą one wiele w zakresie sposobów rozwiązania tych problemów.

Autorka odnosząc się do argumentów przedstawionych w ramach dyskusji skandynawskiej wyraziła opinię, iż problem identyfikacji utworu wynika m. in z tego powodu, że niematerialny charakter utworu wymusza jego percepcję na poziomie intelektualnym (wymaga zaangażowania intelektualnego) co utrudnia precyzyjne zidentyfikowanie go i rodzi ryzyko nieprecyzyjnego lub nieobiektywnego zidentyfikowania takiego dobra. To trafne spostrzeżenie zasługiwało aby podeprzeć je przykładami z orzecznictwa gdzie choćby różnego rodzaju trudnym do percepcji dobrom jak np. zapach perfum odmawiana była ochrona prawna. Ponadto warto zauważyć, że utwór to nie jedyne pojęcie prawne, które istnieje w postaci niematerialnej i dla swej identyfikacji wymaga zaangażowania intelektualnego. Można by tu dla przykładu wymienić także wierzytelności, papiery wartościowe czy niektóre dobra osobiste np. wizerunek, cześć ludzką. W tym obszarze problemy związane z identyfikacją utworu jako dobra niematerialnego warto było porównać do innych tego rodzaju niematerialnych dóbr prawnych lub wskazać na specyfikę lub odmienności dotyczące utworu.

Jako mało przekonujący w mojej opinii uznać należy postulat Autorki aby odejść od dotychczasowego rozumienia utworu na rzecz rozumienia utworu jako medium – środka komunikacji między autorem a odbiorcą (publicznością). Tego rodzaju założenie w mojej opinii nie sprawdzi się choćby przy przedmiotach o charakterze użytkowym. Trudno mówić o komunikacji autora z publicznością przy projektowaniu choćby kształtu krzeseł, stołów czy lamp. Poza tym znaczna część utworów nie jest nigdy komunikowana publiczności a mimo to pożądana jest ich ochrona prawna. Słabą stroną tego rodzaju koncepcji jest także to, że sens utworu (informacja) zawarta w komunikacie twórcy, przybierającym formę utworu, skierowana do publiczności, co do zasady nie jest objęta ochroną prawną, gdyż prawnie chroniony może być jedynie sposób jej wyrażenia i to bez względu na to czy publiczność we właściwy sposób odczyta lub zrozumie komunikat twórcy.

Nie zgadzam się także z postulatem Autorki aby intencja twórcy „wyznaczała co najmniej kontury artefaktu podlegającego identyfikacji” (s. 27). Przyjęcie tego rodzaju założenia uczyniło by ochronę prawnoautorską niezwykle subiektywną, uzależnioną od takich lub innych intencji autora, które przecież nie zawsze muszą być jasne. Co więcej w wielu sytuacjach intencja autora dotycząca tego co jest utworem lub co ma podlegać ochronie prawnoautorskiej może nie istnieć. Uważam, że postulowany przez Autorkę powrót do koncepcji utworu zorientowanego podmiotowo – uwzględniającego rolę twórcy w procesie

powstania dzieła, nawiązuje do krytykowanego obecnie modelu twórcy romantycznego i sprzeczny jest ze współczesnymi kierunkami rozwoju prawa autorskiego, które skupiają się obecnie na współdziałaniu wielu podmiotów wykonujących przypisane im wycinkowo zadania twórcze, pod kontrolą pracodawcy, producenta lub wydawcy.

Podobnie ocenić należy propozycję Autorki aby przesłankę nowości subiektywnej rozumieć jako manifestację zamiaru twórcy odnośnie do stworzenia nowego ontologicznie utworu. Problem często polega na tym, że po stronie autora trudno doszukać się jakiegokolwiek „manifestacji zamiaru autora”. W praktyce gdy dochodzi do twórczości paralelnej mamy do czynienia jedynie z utworem, który twórca stworzył nie mając wiedzy o tym, że taki sam już istnieje. Trudno w takich sytuacjach mówić o jakiegokolwiek manifestacji zamiaru autora.

W swych postulatach Autorka proponuje także aby rozumienie utworu uwzględniało także rolę publiczności co wymusza włączenie opinii eksperckiej ukierunkowanej na badanie opinii publiczności w odniesieniu do konkretnego rodzaju działalności twórczej. Autorka nie precyzuje jednak co konkretnie miałyby być przedmiotem badania ekspertów, czy mieli by oni badać jak publiczność rozumie utwór? czy publiczność postrzega dany byt jako utwór oraz jak, te ustalenia miałyby mieć wpływ na pojęcie utworu w znaczeniu prawnym? Odwołanie się do roli ekspertów w procesie ustalania przedmiotu prawa autorskiego niesie ze sobą także takie niebezpieczeństwo, że decyzja o tym czy coś jest utworem miałaby być podejmowana przez ekspertów a nie sąd. Jak wiadomo eksperci nie korzystają z gwarancji niezawisłości jak sędziowie. Konstrukcja przepisów prawa formalnego (np. postępowania cywilnego) dla ekspertów przewiduje jedynie rolę dostarczycieli materiału dowodowego, którego ocena należy do sądu. Podważenie tej konstrukcji prowadziłoby do pozbawienia strony prawa do sądu.

Jak słusznie stwierdziła jednak Autorka rozważnie alternatywnych podejść do problemu identyfikacji ma istotny walor poznawczy i jest z korzyścią dla rozwoju nauki prawa autorskiego. Ten aspekt, naukowo poznawczy pracy ocenić należy pozytywnie. Jako mankament natomiast uznać należy niski walor aplikacyjny przedstawionych rozważań. Wnioski wypływające z przeprowadzonych rozważań, ze względu na swój bardzo ogólny charakter nie nadają się ani do formułowania postulatów *de lege ferenda* ani nawet jak się wydaje nie mogą być na tym etapie wykorzystane w trybie sadowej wykładni prawa. Przedstawiony w recenzowanej pracy materiał naukowy z całą pewnością stanie się istotnym przyczynkiem do dalszych prac badawczych, które być może doprecyzują ustalenia poczynione przez Habilitantkę w sposób nadający się do ich praktycznego wykorzystania. Nie należy tracić z pola uwagi, że nauka prawa ma wymiar praktyczny i w przeciwieństwie do

nauk filozoficznych gdzie wystarczające jest samo zidentyfikowanie lub opisanie problemu, w naukach prawnych aspekt poznawczy jest istotny o tyle o ile wpływać może na praktykę prawa.

Wnioski

Przechodząc do oceny zawartości merytorycznej pracy stwierdzić należy, że oceniana rozprawa jest oryginalnym dziełem, wyraźnie wzbogacającym dorobek polskiej nauki. Lektura pracy daje dowód na to, że jej Autorka jest inteligentnym, kompetentnym badaczem, który w polu swoich dociekań porusza się z dużą swobodą, prezentując bardzo dobrą znajomość analizowanej problematyki. Autorka w toku swych dociekań przyjmuje krytyczne stanowisko zarówno wobec źródeł, jak również wobec opinii innych autorów. Poglądy te analizuje i poddaje w wątpliwość, podziela, bądź odrzuca, jeśli nie wytrzymują krytyki. Praca dowodzi dużej wiedzy Autorki oraz jej wysokiej sprawności intelektualnej. Na szczególne uznanie zasługuje fakt, że jak już wyżej wskazano, rozważania poczynione w pracy mają charakter uniwersalny i pozostają aktualne w każdym porządku prawnym w jakim obowiązują przepisy prawa autorskiego. W mojej opinii docenić należy przede wszystkim odwagę Autorki, która podjęła trud pracy badawczej w tak skomplikowanej materii oraz zdecydowała się zakwestionować przyjęte od wielu lat rozwiązania w zakresie identyfikacji przedmiotu prawa autorskiego. Wysiłek badawczy, który zainwestowała Habilitantka zaowocował stworzeniem wartościowego opracowania naukowego wzbogacającego dorobek polskiej doktryny prawa, posiadającego wysoki walor poznawczy.

Osiągnięcie naukowe Habilitantki, którym jest recenzowana monografia napisana jest bez błędów merytorycznym, reprezentuje wysoki poziom merytoryczny i znacząco wzbogaca dorobek polskiej nauki prawa i jako takie zasługuje na pozytywną ocenę. Postawione w rozprawie habilitacyjnej tezy zostały postawione prawidłowo oraz w sposób logiczny dowiedzione. Forma i treść pracy pozwalają twierdzić, że Autorka posiada umiejętność samodzielnego identyfikowania problemów badawczych, ich usystematyzowania oraz rozwiązywania. Poprawna pod względem merytorycznym analiza poszczególnych zagadnień objętych tematem pracy niewątpliwie istotnie poszerzyła dotychczasowy stan wiedzy. Biorąc pod uwagę wagę dociekań, ich rozmiar oraz ich wysoki walor poznawczy stwierdzić należy, że wymienione osiągnięcie naukowe stanowi znaczny wkład Habilitantki w rozwój dyscypliny naukowej.

Ocena pozostałego naukowego dorobku publikacyjnego Habilitantki

Uwagi ogólne

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych dr Ewa Laskowska-Litak opublikowała łącznie 34 prace naukowe na co składają się:

a) dwie monografie:

- E. Laskowska-Litak, Pojęcie utworu w prawie autorskim, Warszawa 2022, wyd. Wolters Kluwer; Polska, 795 s.; ISBN 978-83-8286-527-1 (druk), 978-83-8286-514-1 (ebook, pdf);

- E. Laskowska, Konstrukcja ochrony prawnoautorskiej na tle procesu europeizacji prawa prywatnego, Warszawa 2016, wyd. Wolters Kluwer Polska, 364 s., ISBN 978-83-8092-137-5

b) 22 artykuły w punktowanych czasopismach naukowych z czego jedynie jeden to tekst współautorski;

c) 10 rozdziałów w monografiach zbiorowych z czego 4 stanowią teksty współautorskie.

Zauważyć należy, że jest to spory pod względem ilościowym dorobek naukowy, który został stworzony przez Habilitantkę na przestrzeni ostatnich 7 lat, dodatkowo zauważyć należy, że tylko 1 z 22 artykułów naukowych ma charakter współautorski.

Wszystkie opublikowane artykuły naukowe Habilitantki ukazały się w czasopismach naukowych znajdujących się na ministerialnym wykazie punktowanych czasopism naukowych. Artykuły wydane w latach 2019 -2022 były opublikowane w czasopismach których punktacja wygląda w sposób następujący:

100 punktów:

(100) E. Laskowska-Litak, Old Town Road of copyright's subject matter and aesthetics, Journal of Intellectual Property Rights, vol 25, no. 3-4 (May-July 2020), s. 80-91,

70 punktów:

(70) E. Laskowska-Litak, Utwór czy utwory? Zasada jedności utworu a utwory hybrydowe, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej 2022, nr 1, s. 82-113

(70) E. Laskowska-Litak, Wybrane problemy prawa autorskiego w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Kwartalnik Prawa Prywatnego 2020, s. 353-405

40 punktów:

(40) E. Laskowska-Litak, Between Scylla and Charybdis: a comparative look at copyright's protected subject matter and the (CJ)EU harmonization, „Journal of Intellectual Property

Law & Practice”, 2019, t.14, nr 10, s. 761–770;

Artykuły wydane w latach przed 2019 r. były opublikowane w czasopiśmie których punktacja wygląda w sposób następujący:

13 punktów:

(13) E. Laskowska-Litak, Prawnoautorski eksperyment Schrödingera: czy utwór można zdefiniować w ustawie? Uwagi na tle prawa brytyjskiego, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej 2018, nr 3, s. 5-31;

(13) E. Laskowska, G. Mania, Copyright as a service: how does the development of the music business determine the shape of copyright? Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej 2016, z. 132, s. 91-104;

(13) E. Laskowska, Kolizja praw autorskich majątkowych współtwórców w ocenie ekonomicznej analizy prawa, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej 2016, z. 133, s. 37-54;

(13) E. Laskowska, Konstytucyjne podstawy ochrony prawnoautorskiej, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej 2015, z. 130, s. 5-26;

11 punktów:

(11) E. Laskowska-Litak, Sprawa upadłej dyrektywy prawnoautorskiej i (nie)jednolitego rynku cyfrowego, Europejski Przegląd Sądowy 2018, nr 9, s. 4-11;

(11) E. Laskowska-Litak, Jurysdykcja, naruszenie praw autorskich a internet - wprowadzenie i wyrok TS z 3.10.2013 r., C-170/12, Peter Pinckney przeciwko KDG Mediatech AG oraz wyrok TS z 22.01.2015 r., C-441/13, Pez Hejduk przeciwko EnergieAgentur.NRW GmbH Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 12, s. 50-58;

(11) E. Laskowska-Litak, Egzekwowanie praw własności intelektualnej w sieci internetowej - wprowadzenie i wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 24.11.2011 r., C-70/10, Scarlet Extended SA przeciwko Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM), Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 11, s. 52-58;

(11) E. Laskowska-Litak, Zryczałtowane odszkodowanie w prawie autorskim - wprowadzenie i wyrok TS z 25.01.2017 r., C-367/15, Stowarzyszenie "Oławska Telewizja Kablowa" przeciwko Stowarzyszeniu Filmowców Polskich Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 10, s. 50-56;

(11) E. Laskowska-Litak, O godziwym wynagrodzeniu w prawie autorskim - wprowadzenie i wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 21.10.2010 r. w sprawie C-467/08 Padawan SL przeciwko Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 9, s. 50-59;

(11) E. Laskowska-Litak, Parodia a prawo autorskie - wprowadzenie i wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 3.09.2014 r., C-201/13, Johan Deckmyn i Vrijheidsfonds VZW przeciwko Helena Vandersteen i inni, Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 8, s. 53-59;

(11) E. Laskowska, Kiedy użytek prywatny jest dozwolony? - wprowadzenie i wyrok TS z 10.04.2014 r., C-435/12, ACI Adam BV i inni przeciwko Stichting de ThuisKopie, Stichting Onderhandeligen ThuisKopie vergoeding Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 7, s. 58-64;

(11) E. Laskowska, Czy prawo autorskie może objąć zabezpieczenia techniczne utworu - wprowadzenie i wyrok TS z 23.01.2014 r. w sprawie C-355/12 Nintendo Co. Ltd, Nintendo of America Inc., Nintendo of Europe GmbH przeciwko PC Box Srl i 9Net Srl, Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 6, s. 48-54;

11) E. Laskowska, Prawo do rozpowszechniania - gdy prawo wyłączne ulega wyczerpaniu - wprowadzenie i wyrok TS z 3.07.2012 r. w sprawie C-128/11 UsedSoft GmbH przeciwko Oracle International Corp., Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 5, s. 55-64;

(11) E. Laskowska, Treść prawa autorskiego - czy działania reklamowe naruszają prawa wyłączne? - wprowadzenie i wyrok TS z 13.05.2015 r. w sprawie C-516/13 Dimensione Direct Sales Srl, Michele Labianca przeciwko Knoll International SpA, Europejski Przegląd Sądowy 2017 nr 4, s. 49-55;

(11) E. Laskowska, Treść prawa autorskiego: kiedy udostępnienie staje się publiczne? - wprowadzenie i wyrok TS z 7.12.2006 r. w sprawie C-306/05 Sociedad General de Autores

y Editores de España (SGAE) przeciwko Rafael Hoteles SA, Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 3, s. 46-54;

(11) E. Laskowska, Treść prawa autorskiego - kiedy publiczność staje się nowa? - wprowadzenie i wyrok TS z 8.09.2016 r. w sprawie C-160/15 GS Media BV przeciwko Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertuidzie Dekker, Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 2, s. 46-52;

(11) E. Laskowska, Przedmiot prawa autorskiego - utwór a pojęcie oryginalności w prawie UE, Europejski Przegląd Sądowy 2017, nr 1, s. 46-54.

7 punktów:

(7) E. Laskowska-Litak, Czy jest miejsce na harmonizację pojęcia utworu? Parę słów o orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Acta Iuris Stetinensis 2017, nr 2(18), s. 189-207.

Podsumowując powyższe zestawienie, w latach 2019 - 2022 w czasopiśmie naukowym za 100 punktów opublikowany został 1 tekst, za 70 punktów 2 teksty, za 40 punktów 1 tekst. W latach 2018 i wcześniej w czasopismach naukowych za 13 punktów opublikowane zostały 4 teksty, za 11 punktów 13 tekstów i za 7 punktów 1 tekst.

Jeśli chodzi o tytuły czasopism w których publikowała Habilitantka były to:

- Journal of Intellectual Property Rights (100 punktów) – 1 tekst;
- Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej – 70/13 punktów – 5 tekstów;
- Kwartalnik Prawa Prywatnego, 70 punktów – 1 tekst;
- Journal of Intellectual Property Law & Practice, 40 punktów -1 tekst;
- Europejski Przegląd Sądowy, 11 punktów, 13 tekstów;
- Acta Iuris Stetinensis , 7 punktów, 1 tekst.

Jak wynika z powyższego zestawienia Habilitantka ma na swym koncie jedynie dwa opublikowane artykuły w zagranicznych czasopismach naukowych którymi są: Journal of Intellectual Property Rights (100 punktów) oraz Journal of Intellectual Property Law & Practice, (40 punktów). Zwraca uwagę także to, że znacząca część opublikowanych w

krajowych czasopismach naukowych artykułów publikowana była w tych samych czasopismach: Europejski Przegląd Sądowy aż 11 tekstów oraz Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej 5 tekstów.

Wymagania jakie współcześnie stawia się przed habilitantami są dość wysokie, dla oceny dorobku naukowego znaczenie mają m. in. wskaźniki dotyczące cytowalności. Na stronie Google Scholar indeks cytowań Habilitantki wyliczony został na poziomie 47. W dokumentacji złożonej w postępowaniu habilitacyjnym Habilitantka wykazała, że jej liczba cytowań na podstawie baz danych Lex, Legalis, portali internetowych Researchgate, Academia.edu, Google Scholar programu Publish or Perish oraz przeglądu literatury wynosi 282 bez autocytowań i 326 z autocytowaniami. Indeks Hirscha bez autocytowań to 7.

Ocena pozostałych osiągnięć Habilitantki

Wysoko ocenić należy aktywność konferencyjną Habilitantki, która w okresie po uzyskaniu stopnia doktora wzięła udział i wygłosiła referaty na 17 konferencjach naukowych z czego 6 stanowiły wystąpienia w j.angielskim na renomowanych konferencjach zagranicznych, były to:

Artefactual history of copyright's subject matter – wystąpienie w ramach 13th ISHTIP Congress “Machines of Law and Intellectual Property as Legal Machinery”, Gothenburg, Szwecja 20-22.06.2022;

UX-designed copyright law – wystąpienie w ramach ATRIP 39th Annual Congress ‘The Exploitation of Intellectual Property Rights: In Search of the Right Balance’, Copenhagen, Dania, 8-10.11.2021;

How we lost our creative minds - copyright and neuroscience – wystąpienie w ramach the 2021 Annual Conference of EPIP (European Policy for Intellectual Property): IP and the Future of Innovation, Madrid, Hiszpania, 8-11.09.2021;

The Intent to Create: How to Recalibrate the Copyright's Subject Matter – wystąpienie w ramach Second IP Researchers Europe Conference, organizowanej przez WIPO, WTO oraz University of Geneva, Geneva Szwajcaria, 27-29.06.2019;

Copyright's Subject Matter: UK's v EU's Approach – wykład plenarny na zaproszenie w ramach Cambridge Research Day for Centre of Intellectual Property and Information Law; Cambridge, Wielka Brytania, 11.07.2018;

United in diversity or divided in unity? - in search of a lost object of copyright protection – wystąpienie w ramach ATRIP 36th Annual Congress ‘The Object and Purpose of Intellectual Property’, Wellington, Nowa Zelandia, 23-26.10.2017.

Pani doktor Ewa Laskowska-Litak czterokrotnie była także członkiem komitetu organizacyjnego międzynarodowych seminariów oraz konferencji naukowych, którymi były: Międzynarodowe seminarium naukowe UNA Europa Seminar pt. „Mapping the future: AI, IP law & other creatures”, Kraków, wrzesień 2021;

Międzynarodowe seminarium naukowe UNA Europa Seminar pt. „Mapping the future of Law – Una Europa Seminar”, Kraków, czerwiec 2021;

I i II edycja międzynarodowej szkoły letniej the Intellectual Property Law Summer School w Krakowie (lata 2016-2017);

Międzynarodowa konferencja ATRIP 35th Annual Congress ‘Intellectual Property as Functional Pluralism: The Parameters, Challenges and Opportunities of Variations’, Kraków, 26-29.06.2016.

Habilitantka była członkiem komitetów naukowych 7 krajowych konferencji naukowych.

W ramach prac zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych Habilitantka pełniła rolę;

- kierownika w 5 projektach, którymi były;

Future Law Lab – projekt flagowy finansowany w ramach POB Society of the Future Programu Strategicznego Inicjatywa Doskonałości w Uniwersytecie Jagiellońskim (2022-2026);

Estetyka a konstrukcja utworu w prawie autorskim – projekt finansowany przez Narodowe

Centrum Nauki w ramach konkursu SONATA-12 (2017-2022),;

In search of a lost creativity: law, aesthetics and cognitive science – projekt finansowany w ramach POB Society of the Future Programu Strategicznego Inicjatywa Doskonałości w Uniwersytecie Jagiellońskim (2021);

Pojęcie utworu w prawie autorskim Wielkiej Brytanii – projekt badawczy wraz ze stażem badawczym finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach konkursu Mobilność V (2018-2019)

Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnego młodego naukowca (2018-2021).

Rolę wykonawcy Habilitantka pełniła w 2 prestiżowych projektach naukowych:

Legally Attentive Data Scientists realizowany przez konsorcjum Scuola Superiore Sant'Anna (ośrodek koordynujący) oraz University of Luxembourg, Université Toulouse III – Paul Sabatier, Vrije Universiteit Brussel, University of Piraeus, Italian National Research Council i Uniwersytet Jagielloński (kierownik projektu: prof. dr hab. F. Zoll); konkurs zagraniczny Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych, program Horyzont 2020, grant nr 956562; rola: wykonawca (opracowanie i przeprowadzenie wykładu pt. *Prioprietizing Information* (2022);

Digitalized! Społeczeństwo w dobie rewolucji cyfrowej – projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (nr grantu PPI/APM/2019/1/00016) przez Uniwersytet Jagielloński (kierownik projektu: prof. dr hab. Bartosz Brożek) przy współpracy z Università di Bologna, University of Edinburgh, Freie Universitaet Berlin, Universidad Complutense di Madrid, Helsingin Yliopisto, KU Leuven (2019-2022); rola: wykonawca (opracowanie i przeprowadzenie wykładów pt. *Cyfryzacja a dobra intelektualne* udostępnionych w ramach otwartego dostępu w Copernicus College; opracowanie, przygotowanie i opublikowanie artykułu naukowego pt. *Authors and their tokens* w wysokopunktowanym czasopiśmie zagranicznym.

Pani Ewa Laskowska-Litak jest aktywnym członkiem trzech międzynarodowych stowarzyszeń naukowych, którymi są:

- European Policy for Intellectual Property (EPIP);
- Association littéraire et artistique internationale (ALAI, ALAI Poland) ;
- International Association for the Advancement of Teaching and Research in Intellectual Property (ATRIP) .

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora habilitantka odbyła 10 miesięczny staż badawczy w Centre for Intellectual Property and Information Law, Cambridge University, Cambridge, Wielka Brytania , 2018/04-2018/12.

Habilitantka przygotowała recenzje publikacji naukowych w następujących czasopismach :

- Journal of Intellectual Property Law & Practice (1 recenzja)
- Journal of World Intellectual Property (1 recenzja)
- Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej (6 recenzji)
- Europejski Przegląd Sądowy (6 recenzji)
- Przegląd Prawniczy TBSP UJ (13 recenzji).

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka brała udział w następujących programach międzynarodowych:

Projekt pt. “*Legally Attentive Data Scientists*” realizowany przez konsorcjum Scuola Superiore Sant’Anna (ośrodek koordynujący) oraz University of Luxembourg, Université Toulouse III – Paul Sabatier, Vrije Universiteit Brussel, University of Piraeus, Italian National Research Council i Uniwersytet Jagielloński (kierownik projektu: prof. dr hab. F. Zoll); konkurs zagraniczny Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych, program Horyzont 2020, grant nr 956562; rola: wykonawca (opracowanie i przeprowadzenie wykładu pt. *Prioprietizing Information* (2022));

Współpraca w ramach Szkoły Prawa Niemieckiego przy WPiA UJ (asysta naukowa prof. dr h.c. mult. P.-Ch. Müller-Graffa); rola: wykonawca, asystent naukowy (koordynacja wykładów zaproszonego profesora, prowadzenie zajęć ćwiczeniowych i uzupełniających do wykładu głównego w przedmiocie prawa unijnego); 2016-2017.

W ramach współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym warte odnotowania są następujące aktywności Habilitantki:

Współpraca z Centrum Cyfrowym w Warszawie w zakresie realizacji projektów badawczych i gospodarczych odnośnie do ochrony prawa autorskiego (od 2022), w szczególności w ramach projektu odnośnie do możliwości digitalizacji i wypożyczania książek przez bibliotek, realizowany przy współpracy z Centrum Cyfrowym w Warszawie, finansowany (program Knowledge Rights 21 Programme (KR21));

Współpraca i koordynacja w projekcie implementacji kursu MOOC „*Elements of AI*” w ramach współpracy Uniwersytetu Jagiellońskiego z firmą Reaktor, fundacją Digital Poland i Uniwersytetem w Helsinkach (2021-2022);

Współpraca ze Stowarzyszeniem Dziennikarzy i Wydawców REPROPOL w Warszawie w zakresie prac legislacyjnych nad prawem pokrewnym dla wydawców prasy (w szczególności poprzez doradztwo naukowe, uczestnictwo w konferencjach, konsultacjach i wykładach dedykowanych dla przedstawicieli środowiska prasowego oraz uczestnictwo w konsultacjach międzynarodowych prowadzonych w Parlamencie Europejskim w Brukseli razem z przedstawicielami Stowarzyszenia, wydawcami prasy krajowej oraz przedstawicielami prasy międzynarodowej odnośnie do Dyrektywy o Jednolitym Rynku Cyfrowym) w latach 2017-2020;

Współpraca ze Stowarzyszeniem Polskim Muzyków Kameralistów w Skarbonie/Krakowie w zakresie ochrony prawa autorskiego, twórczości artystycznej i artystów wykonawców (w szczególności poprzez doradztwo naukowe, uczestnictwo i współorganizację konferencji naukowych i szkoleń dedykowanych dla środowiska artystycznego, realizację i koordynację realizacji projektów artystycznych krajowych i zagranicznych) od 2016 jako członek Rady Programowej, a także główny konsultant w zakresie własności intelektualnej i rozwoju nowych kanałów komunikacji;

Występowanie w roli biegłego sądowego w zakresie ochrony twórczości i prawa autorskiego (biegły *ad hoc*), przed sądami w Bydgoszczy (2022) oraz w postępowaniach karnych prowadzonych przez jednostki prokuratury w Bydgoszczy (2017, 2018) i w Jastrzębiu Zdroju (2016).

Podsumowanie

Wyrażam przekonanie, że należy pozytywnie ocenić dokonania Pani dr Ewy Laskowskiej - Litak zarówno na polu nauki, dydaktyki jak i popularyzacji nauki. Wypowiedzi naukowe Habilitantki zawsze reprezentowały wysoki poziom merytoryczny, dotyczyły ważnych z naukowego punktu widzenia zagadnień, większość z nich ma charakter oryginalny i stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej. Szczególną uwagę zwraca poziom umiędzynarodowienia prowadzonych przez Habilitantkę badań, przejawia się to m. in. w publikacjach w prestiżowych zagranicznych wydawnictwach naukowych, braniu czynnego udziału w międzynarodowych konferencjach naukowych, odbyciu 10-cio miesięcznego stażu badawczego na Cambridge University oraz w udziale w roli wykonawcy w grantie w ramach programu Horyzont 2020. Prace naukowe Habilitantki są zauważane i cytowane przez innych przedstawicieli doktryny prawa. Z tych względów całokształt dorobku dr Ewy Laskowskiej – Litak należy ocenić pozytywnie.

Konkluzja recenzji

Mając na uwadze treść art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stwierdzam, że:

- Habilitantka posiada stopień doktora;
- Habilitantka posiada w dorobku opisane i scharakteryzowane powyżej osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny prawa w tym m. in. monografię pt „Pojęcie utworu w prawie autorskim”, Warszawa 2022, wyd. Wolters Kluwer Polska, 795 s.
- Monografia pt „Pojęcie utworu w prawie autorskim”, Warszawa 2022, wyd. Wolters Kluwer Polska, 795 s. jest rozprawą naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- Habilitantka wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni na terenie kraju oraz za granicą.

Jako recenzent, powołany decyzją Rady Dyscypliny Nauki prawne Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 29.05.2023 r., któremu Rada Doskonałości Naukowej wyznaczyła funkcję recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego Pani dr Ewie

Laskowskiej-Litak, wyrażam przekonanie, że spełnia Ona wymogi określone w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Uwzględniając powyższe oceny wnioskuję o dopuszczenie wniosku Pani dr Ewy Laskowskiej-Litak do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

A handwritten signature in black ink, reading "Grzegorz Tylec". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

Prof. ucz. dr hab. Grzegorz Tylec